

Nový šéf ERÚ: Spotřebitel musí dostávat srozumitelné informace

Energetický regulační úřad má od začátku roku nového šéfa. Předsedou Rady ERÚ se stal Jan Šefránek. Jak se pod jeho vedením regulátor změní a jak to ovlivní spotřebitele, tedy nás všechny? I o tom je řeč v rozhovoru, který Mostům poskytl.

Na ERÚ působíte dlouhodobě, v pozici předsedy ovšem teprve několik měsíců. Co od úřadu pod vaším vedením můžeme jako spotřebitelé očekávat?

Jednou ze zásadních věcí je pro mne zlepšení komunikace úřadu, a to právě i směrem ke spotřebitelům. Dobře si uvědomuji, že energetický trh je stále složitější, o to důležitější ovšem je, abychom zákazníkům srozumitelně radili, jak se na něm zorientovat a jak například nenaletět nejrozumnějším nepoctivcům. Kromě toho chce samozřejmě každý platit za elektřinu či za plyn co nejméně. Budu chtít veřejnosti poskytovat maximum informací a nástrojů, které jim k získání výhodnějších nabídek pomohou.

Jaké nástroje máte na mysli?

Již nyní na internetových stránkách úřadu provozujeme srovnávač nabídek dodavatelů elektřiny a plynu. Jde o nástroj velmi intuitivní, který umožňuje porovnání jednotlivých nabídek podle cenové výhodnosti, tedy celkových ročních nákladů. Rovněž poskytujeme přehled o jednotlivých složkách celkové ceny a o tom, z čeho

se faktura skládá. Srovnávač je určen pro každého, jak pro zákazníky s detailními znalostmi, tak pro ty, kterým postačuje pouze orientační kalkulace na základě obecných informací, jako je například typ nemovitosti, okres a způsob využívání energie. Dokonce je možné nahrát fakturu ve formátu PDF, a srovnávač si z ní díky umělé inteligenci sám vyčte zásadní údaje. V tomto případě není tedy nutné nic vyplňovat.

To zní jako užitečný pomocník pro spotřebitele, kteří chtějí změnit dodavatele a potřebují porovnat výhodnost jednotlivých produktů. Obsahuje srovnávač všechny nabídky?

Jde o velice využívaný a úspěšný nástroj. V současné době obsahuje většinu nabídek na trhu, nicméně na dobrovolné bázi. Ve druhé polovině letošního roku budou mít dodavatelé nově zákonnou povinnost nás informovat o svých produktech, a budeme

mít tudíž stoprocentní pokrytí trhu. Zároveň do srovnávače přibudou i produkty s takzvanou spotovou cenou, která se průběžně mění podle vývoje na burze, nebo schodovité produkty s cenou odstupňovanou pro jednotlivé roky trvání smlouvy. Vždy však závisí na spotřebiteli, kterou nabídku využije, ne pro všechny je rozhodující pouze cena, ale zaměřují se i na další služby obchodníků, na síť poboček a podobně.

Co ještě pro spotřebitele chystáte?

Rovněž od druhé poloviny tohoto roku plánujeme zveřejňovat takzvané indikativní ceny. Půjde o expertní odhad „férových“ maloobchodních cen na základě analýzy trhu. Spotřebitelé tak uvidí, zda za dodávky elektřiny nebo plynu platí v odpovídající výši, nebo je namíste začít se stávajícím dodavatelem vyjednávat o snížení ceny, případně se poohlédnout jinde. Dále budeme zveřejňovat index zajištění obchodníka, tedy to, jak mají jednotliví obchodníci zajištěné dodávky pro své zasmělněné zákazníky se zafixovanými produkty. Na tento problém si určitě řada čtenářů vzpomene z doby energetické krize, respektive z jejího počátku a z doby pádu společnosti Bohemia Energy. Při zajištění fixovaných závazků pod zákonnou hranici (70 procent) bude zákazník moci odstoupit od smlouvy.

Změnou dodavatele je ale možné ušetřit jen na jedné složce celkové ceny, že?

Ano. Dosud jsme hovořili zejména o neregulované, tedy obchodní části celkové ceny. Ta se u jednotlivých dodavatelů přirozeně liší a odvíjí se od jednotlivých nabídek na trhu. Kromě toho ale v cenách elektřiny a plynu najdeme ještě regulovanou složku. V ní platíme za provoz, údržbu, posilování či inovace sítí, zkrátka za bezpečný

Ing. Jan Šefránek, Ph.D. absolvoval doktorské a magisterské studium na Fakultě elektrotechnické Českého vysokého učení technického v Praze, kde se zabýval spolehlivostí a kvalitou dodávek elektřiny. Na ERÚ pracuje od roku 2008. Prošel různými útvary a vedl Oddělení strategie a inovací, Oddělení vědy a výzkumu nebo Oddělení statistiky a sledování kvality. Naposled zastával funkci ředitele Sekce regulatorních činností a mezinárodní spolupráce. Dne 1. 9. 2024 byl jmenován členem Rady ERÚ a od 1. 1. 2025 je jejím předsedou. Mimo pracovní činnosti na ERÚ je dále zapojen do přípravy programů a hodnocení projektů v rámci Technologické agentury ČR. V této instituci je členem poradních orgánů programů, které mají za cíl přispět k transformaci a modernizaci energetického sektoru formou projektů aplikovaného výzkumu a inovací. Rovněž je autorem řady publikací, které vyšly v ČR i v zahraničí, a členem několika odborných pracovních skupin a poradních orgánů.

a spolehlivý provoz elektrizační a plynárenské soustavy. U elektřiny se navíc platí například příspěvek na elektřinu z podporovaných zdrojů energie. Výši regulovaných plateb stanovuje ERÚ na každý rok a jsou pro jednotlivé distribuční oblasti pevně dány, bez ohledu na dodavatele.

V posledních letech výše regulované složky rostla. Je to trend, na který bychom si měli zvyknout?

V současné době probíhá transformace energetiky, která vyžaduje modernizaci a rozvoj soustav. Popsat tuto transformaci ve všech souvislostech by bylo na samostatný článek. Mohu ale uvést příklad, který je dostatečně vypovídající pro probíhající změnu – obrovský nárůst počtu nových výrobních zdrojů. Pokud vezmu pouze fotovoltaické elektrárny, jejich počet za posledních pět let vzrostl z přibližně 30 tisíc na víc než 200 tisíc. Vyrobenou elektřinu navíc lidé mohou nově i sdílet. To všechno s sebou přináší nutné investice, které se následně propisují do regulovaných cen. Přestože do roku 2030 počítáme s výrazným nárůstem objemu investic do soustav, meziroční růsty regulované složky ceny by měly v nadcházejících letech odpovídat in-

flaci, maximálně by měly být o jedno až dvě procenta vyšší.

Jak dokážete ohlídat, aby zmiňované investice byly opravdu efektivní?

Mohu uvést některé změny obsažené v nové metodice regulace, kterou úřad vydal na konci února a která bude platit pro nové regulační období, tedy pro roky 2026 až 2030. Zavádíme několik nástrojů pro zefektivnění regulace. Jedním z nich je motivační regulace pro předem stanovené oblasti. Pro příznání části výnosů musejí regulované subjekty splnit přesně dané ukazatele odlišné napříč odvětvími elektroenergetiky a plynárenství, zohledňující specifické potřeby konkrétních soustav a jejich uživatelů. Ukazatele jsou nastaveny tak, aby byla umožněna nezbytná modernizace soustav a aby provozovatelé mohli reagovat na požadavky zákazníků. Tímto nástrojem úřad lépe než v minulosti kontroluje zacílení investic. Důležité také je – a občas se na to zapomíná –, že musíme podle zákona uznávat oprávněné náklady provozovatelů soustav, které slouží k zajištění bezpečného, spolehlivého a efektivního provozu soustav. Ty pak musejí zaplatit všichni odběratelé v regulované složce, ➔

nemusí se však mezi ně rozpočítávat celá částka. Využít se dá také státní rozpočet, případně dotace. O vypsání konkrétních dotačních titulů sice nerozhodujeme, ale metodikou jsme nastavili jasné podmínky, jak případné subvence efektivně promítnout do hospodaření regulovaných společností, a tím snížit regulované ceny hrazené zákazníky.

Médiím neuniklo, že pro elektroenergetiku připravujete také změnu tarifní struktury. Nezdraží to v budoucnu regulovanou složku?

Je třeba říci, že změna tarifní struktury je bezpodmínečně nutná, jelikož současná tarifní struktura je zastaralá, složitá a neodpovídá aktuálním potřebám a požadavkům zákazníků. Při

pouhém pohledu na distribuční sazby pro běžné spotřebitele elektřiny je zřejmé, že systém rozhodně není jednoduchý. Některé historické sazby se už ani nepřiznávají. Zároveň bych ale chtěl zdůraznit, že změna rozhodně nebude znamenat víc prostředků pro provozovatele soustav. Jejich povolené výnosy jsou a budou dány již zmíněnou metodikou regulace, nikoliv tarifní strukturou. Obecně v ní musí jít o spravedlivé nastavení plateb, kdy odběratel hradí náklady, které vyvolá, nedoplácí na ostatní a bude mu umožněno využívat výhod moderní energetiky, jestliže o ně bude mít zájem. Pokud bude nová tarifní struktura motivovat k efektivnímu chování odběratelů, ve výsledku všichni zaplatí méně, protože nebudou nutné takové investice do rozvoje soustav.

Kdy ke změně tarifní struktury dojde?

Na hladinách velmi vysokého a vysokého napětí, kam je zapojen zejména průmysl a velké podniky, budou změny platit od roku 2027. U nízkého napětí, kam se připojují domácnosti, teprve probíhají přípravy. Samotné změny představíme v dostatečném předstihu. Každopádně plánujeme, že na hladině nízkého napětí budou změny postupné a v první fázi bude přechod na nové tarify dobrovolný. Nejprve se zapojí ti, kteří chtějí využívat moderní technologie, a změna jim to umožní. Pilotní projekty pak budeme pečlivě vyhodnocovat, než přejdeme do druhé fáze. Není tedy namístě mít obavy ze skokové změny. ■